

Sygn. akt II CZ 102/06

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepla (przewodniczący)

SSN Maria Grzelka (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa W. G.
przeciwko M.G. i in.,
o ustalenie ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 12 grudnia 2006 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 września 2006 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie powoda na postanowienie z dnia 9 sierpnia 2006 r. odrzucające zażalenie na odrzucenie skargi kasacyjnej powoda. Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód powinien uiścić od zażalenia opłatę podstawową podobnie jak miał obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od zażalenia wcześniej wniesionego oraz od skargi kasacyjnej. Za bezzasadny uznał Sąd Apelacyjny pogląd skarżącego, że opłata podstawowa go nie dotyczy ponieważ uzyskał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych pod rządami poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W zażaleniu powód zarzucił, że obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej stanowi novum ustawy o kosztach sądowych z dnia 28 lipca 2005 roku będące konsekwencją odmiennego w aspekcie ekonomicznym podejścia ustawodawcy do pojęcia zwolnienia od kosztów sądowych i nie rozciąga się na zwolnienie uzyskane przez stronę na podstawie uchylonego obecnie art. 112 k.p.c.

Sąd Najwyższy uznał zażalenie za bezzasadne. Skarga kasacyjna powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 21 marca 2006 r. została wniesiona w dniu 20 lipca 2006 r., a więc w okresie, gdy obowiązywała już ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398). Ustawa ta ogłoszona w Dzienniku Ustaw z dnia 1 września 2005 r. weszła w życie w dniu 2 marca 2006 r. (art. 151) i zmieniła również kodeks postępowania cywilnego. Wymieniona ustawa ma charakter procesowy wobec czego działa od dnia jej wejścia w życie zgodnie z podstawową zasadą procesowego prawa międzyczasowego bezpośredniego działania ustawy nowej wyrażoną w art. XV § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 297 ze zm.) (por. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. stanowiącą zasadę prawną III CZP 49/00 – OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Wyjątki od tej zasady mogą wynikać z przewidzianych w ustawie nowej przepisów intertemporalnych. Takim wyjątkiem w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. jest art. 149 ust. 1. Przepis ten nie dotyczy jednak kwestii zachowania prawa do korzystania ze zwolnienia od kosztów bez obowiązku uiszczenia opłaty podstawowej od skargi kasacyjnej ponieważ skarga kasacyjna nie jest pismem procesowym, o którym

można by powiedzieć, że należy do „postępowania w danej instancji, które się zakończyło” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006 r. III CZ 36/06 dotychczas nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2006 r. III CZP 73/06 dotychczas nie publ.). Skarżący został zwolniony w całości od kosztów sądowych na mocy postanowienia Sądu z dnia 21 listopada 2001 r. Od dnia 2 marca 2006 r. jego sytuację, jako zwolnionego od kosztów, określały art. 3 ust. 1 pkt 3 i art. 14 ust. 2 w/w ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. Wcześniej tę sytuację regulował art. 112 § 1 k.p.c. Ten przepis został jednak uchylony (art. 126 pkt 8 ustawy z 28 lipca 2005 r.), a nowe uregulowanie (art. 14 ust. 2 w/w ustawy) przewiduje, że strona zwolniona przez sąd w całości od kosztów ma obowiązek uiścić opłatę podstawową. W porównaniu ze stanem dotychczasowym stawia to stronę w sytuacji niekorzystnej. Nie stwarza to jednak podstawy do przyjęcia że obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej tej strony nie dotyczy. Posługując się w art. 14 ust. 2 określeniem „strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych” nowa ustawa nie różnicuje statusu prawnego takiej strony w zależności od tego w jakim czasie – przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r., czy po jej wejściu w życie – strona uzyskała zwolnienie, również ustawa nie zawiera przepisów międzyczasowych uwzględniających tego rodzaju kryterium. Uzasadnienia dla takiego zróżnicowania nie dostarcza też art. 100 ust. 2 nowej ustawy. Przepis art. 100 wyraża treść instytucji zwolnienia od kosztów sądowych. Akcentuje, że strona w całości zwolniona od kosztów z mocy ustawy nie uiszcza żadnych opłat sądowych i nie ponosi żadnych wydatków, natomiast strona zwolniona w całości przez sąd uiszcza opłatę podstawową, o której mowa w art. 14 od każdego wnoszonego pisma podlegającego opłacie. Powyższy przepis nie jest źródłem obowiązku ponoszenia opłaty podstawowej. Źródłem tym jest art. 14, do którego odesłanie w art. 100 ust. 2 wraz z dalszą treścią tego przepisu służy jedynie wskazaniu, że reguła dotycząca opłaty podstawowej nie obejmuje jednorazowego jej uiszczenia lecz uiszczanie wielokrotne. Co do art. 14 ust. 2 natomiast wypada powtórzyć, że ten przepis obejmuje zarówno stronę zwolnioną przez sąd w całości od kosztów sądowych pod rządami ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. jak i stronę zwolnioną w czasie, gdy obowiązywał art. 112 § 1 k.p.c.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny trafnie przyjął, że od skargi kasacyjnej powód powinien był uiścić opłatę podstawową i że taką samą opłatę miał obowiązek uiścić od zażalenia na odrzucenie skargi kasacyjnej i od zażalenia na postanowienie odrzucające zażalenie na odrzucenie skargi. Powyższa ocena Sądu Apelacyjnego znajdowała oparcie w art. 14 ust. 2 w zw. z art. 10 i art. 100 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. Skoro powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, przy wnoszeniu zażalenia na postanowienie z dnia 9 sierpnia 2006 r. nie uiścił wymaganej opłaty podstawowej, prawidłowo Sąd Apelacyjny zaskarżonym postanowieniem to zażalenie odrzucił (art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 130² § 3 i art. 14 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych z dnia 28 lipca 2005 r.).

Z przedstawionych względów rozpoznawane zażalenie zostało oddalone (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).